

"Hem hayat vasıtasıyla ecza-yı kâinat onun efradı hükmüne ve kâinat ise nev'i hükmüne geçer." cümlesini izah eder misiniz?

"Hem hayat vasıtasıyla ecza-yı kâinat onun efradı hükmüne ve kâinat ise nev'i hükmüne geçer; sikke-i ehadiyeti mecmuunda gösterdiği gibi, herbir cüzde dahi o sikke-i ehadiyeti ve hâtem-i samediyeti göstererek, şirk ve iştiraki her cihetle tard eder."(1)

Hayat, kâinatın ortak bir sonucu ortak bir neticesidir. Bu sebeple hayatı yaratabilmek için bütün kâinat avucunun içinde olmak gerekiyor. Yani küçük bir hayatı kim yaratmış ise, bütün kâinat Onun avucunun (kudret tasarrufunda) içinde olması gerekiyor. Çünkü hayatın oluşmasında bütün kâinat bir fabrika gibi işlemesi ve çalışması icap ediyor.

Mesela, küçük bir karıncanın yaşayabilmesi ve hayatını devam ettirebilmesi için güneş, hava, su, toprak gibi kâinatı kuşatmış külli unsurların ona hizmetkâr olması icap ediyor. Güneşin konumunu koruyabilmesi için de diğer galaksi sistemleri ile uyum içinde hareket etmesi gerekiyor.

Görüldüğü gibi kâinatta her şey birbirine kuvvetle bağlı ve bağımlı çalışıyor, birisi bozursa domino taşları gibi kâinatı yerle bir edecek. Demek kâinatta, bire sahip olmanın yolu bütüne sahip olmaktan geçiyor. Yani ferd ile nev arasında muazzam bir bitişlik, birleşme, dayanışma, kucaklaşma ve kenetlenme bulunuyor. Dolayısı ile ferde sahip olabilmek için neve sahip olmak gerekiyor.

Karınca, hayat sayesinde kâinatı kendine bir fert yapıyor, yani kendine bir hizmetçi bir yardımcı yapıyor.

(1) bk. [Lem'alar, Otuzuncu Lem'a, Beşinci Nükte.](#)